

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET
Komisija za državno ureditev

Številka: 214-02/14-13/
Ljubljana, 16. 4. 2014

EPA 1877 - VI

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10 in 6/14) sprejela naslednje

M n e j e

k Letnemu poročilu o delu Komisije za preprečevanje korupcije v letu 2013

Komisija za državno ureditev je na 34. seji 16. aprila 2014 obravnavala Letno poročilo o delu Komisije za preprečevanje korupcije v letu 2013 (v nadaljevanju: letno poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Komisija za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju: KPK).

Komisija **se je seznanila** z letnim poročilom.

Letno poročilo KPK za 2013 je predstavil Boris Štefanec, predsednik senata KPK. V letu 2013 je KPK prejela 1931 novih prijav, rešila jih je 2300. V okviru zaključenih primerov so uslužbenci KPK izvedli 6900 različnih strokovnih opravil. Uvedli so 111 prekrškovnih postopkov zaradi kršitve zakona (5 več kot leta 2012) in podali 288 ovadb oziroma naznanil organom pregona in odkrivanja, zaradi suma storitve kaznivega dejanja ter podali 341 pobud nadzornim organom za izvedbo postopka iz njihove pristojnosti (Računsko sodišče, DURS...). Trenutno je nerešenih okoli 700 zadev, s čemer niso zadovoljni, vendar glede na kadrovske in finančne omejitve reševanja zadev ni mogoče pospešiti, še posebej, ker je večina prijav pomanjkljivih in jih je treba dopoljevati.

Na KPK vsako leto prispe okoli 10.000 prijav premoženjskega stanja funkcionarjev, od leta 2010 vodi register lobistov, trenutno jih je registriranih okoli 60. KPK je kritična glede poročanja o lobističnih stikov v lokalnih skupnostih, saj takšnih stikov skorajda ne prijavljajo. V lokalnem okolju so težave tudi z zagotavljanjem principa nezdružljivosti funkcij, saj se velikokrat povezujejo funkcije občinskih svetnikov, s funkcijami v ustanovah v lokalnem okolju (športna in kulturna društva, vodenje javnih ustanov), ki jih financira občina. KPK ima tudi aktivne stike z različnimi subjekti, ki se obračajo nanjo z različnimi vprašanji. Tako so pogosta vprašanja o sklepanju pogodb, ki morajo imeti vgrajeno protikorupcijsko klavzulo, partnerji, ki sklepajo pogodbe z javnimi in državnimi ustanovami pa morajo razkriti lastniško strukturo podjetja. Predvsem tuji partnerji pogosto ne želijo sklepati pogodb, ki imajo vgrajeno takšno klavzulo in zato KPK sprejme sklep o možni izjemi, da lahko pride do sklenitve pogodbe.

Predsednik senata Boris Štefanec je poudaril, da bo KPK v prihodnje vlagala še več energije v preventivne akcije med različnimi javnostmi. Med mlajšo populacijo so že izvedli projekt - ustvarjalni natečaj za osnovne šole: pisma poslancem.

KPK je aktivna v mednarodnem okolju, kjer sodeluje z različnimi organizacija, npr. OECD in GRECO. V poročilu KPK je izpostavljeno prvo Evropsko protikorupcijsko poročilo, ki ga je februarja 2014 objavila Evropska komisija in predstavlja pregled stanja na področju korupcije in njenega omejevanja v državah EU. S tem poročilom je EU priznala, da je korupcija resen sistemski problem.

KPK je posebej ponosna na delovanje sistema Supervizor, ki prejema pohvale in nagrade tudi v tujini. V letu 2013 so aplikacijo nadgradili z nekaterimi funkcionalnostmi, ki omogočajo, da se Supervizor dnevno in samodejno posodablja ter prikazuje podatke o transakcijah med proračunskimi uporabniki.

KPK opozarja, da povečanju nalog in projektov, ki jih izvajajo, ne sledijo kadrovske okrepitve in finančne možnosti. Vse omejitve, kadrovske in finančne pa se odražajo v hitrosti razreševanja vlog, situacija vpliva na učinkovitost delovanja, ki je omejena ter na pravno varnost udeležencev.

Predsednik senata Boris Štefanec KPK je izrazil upanje, da bodo do konca leta 2014 sprejete spremembe Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije, za katere je izhodišča pripravila že prejšnja ekipa KPK, Ministrstvo za notranje zadeve pa je pričelo s postopki za spremembe zakona.

V razpravi je predsednik senata KPK Boris Štefanec odgovoril na vsa zastavljena vprašanja in podrobneje predstavil poročilo.

* * *

Komisija ugotavlja, da KPK o svojem delu poroča v skladu z določbo 19. člena Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije ter, da je poročilo pregledno, in statistično in opisno predstavlja vsa področja, ki so v zakonu zapisana kot naloge KPK.

Na odločitve KPK v trenutni zakonodajni ureditvi ni mogoča pritožba ali ugovor, dopusten pa je upravni spor. Komisija zato podpira spremembe Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije v smeri, ki bodo omogočale delovanje drugostopenjskega organa KPK, na katerega bo mogoča pritožba. Ureditev tega elementa pravne varnosti udeležencev v postopkih pred KPK bo po mnenju komisije koristna tudi za delovanje in ugled KPK v javnosti.

Predsednik senata KPK je potrdil, da gredo razmišljanja za spremembe v smeri, da bi se ustanovil t.i. svet KPK, ki bi ga sestavljali ugledni posamezniki in ki bi obravnaval pritožbe.

Kot že v prejšnjih mnenjih je komisija tudi tokrat opozorila na nekatere probleme, ki se pojavljajo v praksi pri izvajanju Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije, predvsem v lokalnih okoljih. Tako se je inštitut nezdržljivosti funkcij v lokalnih okoljih, kjer so iste osebe direktorji javnih ustanov, hkrati pa so tudi npr. občinski svetniki in odločajo o finančnih sredstvih za te iste ustanove, izkazal za neživljenjskega in ob spremembi zakonodaje bi morali najti rešitev, ki bi omogočala transparentnost porabe javnega denarja, vendar hkrati ne bi onemogočala delovanja posameznikov v lokalnem okolju.

Člani komisije so ponovno izpostavili problematiko anonimnih prijav, ki kot oblika političnega delovanja lahko povzroči posameznikom in ustanovam nepopravljivo škodo, če se izkaže, da so zlonamerne. Predsednik senata KPK Boris Štefanec je izpostavil, da so pri ravnanju z anonimnimi prijavi zelo pazljivi, za odtokanje informacij je vzpostavljena ničelna stopnja

tolerance, od 10 anonimnih prijav pa je kar 8 zavrženih, vendar pa morajo v skladu z zakonom preveriti vse prijave.

Komisija je izpostavila vprašljivo učinkovitost načrtov integritete, ki jih pripravljajo ustanove in lokalne skupnosti, ali jih v tej obliki potrebujemo in ali služijo preprečevanju korupcije in večji transparentnosti delovanja ustanov ali pa so zgolj izgovor, da je bilo neko poročilo pripravljeno in se jih ne izvaja.

Glede na dogajanja v letu 2013 in v začetku leta 2014 se komisija ni mogla izogniti vprašanju o dogajanju na področju zdravstva in pojavov korupcije v tem segmentu slovenske družbe. Člani komisije so izpostavili problematiko javnih naročil in se strinjali, da bi bila dobra rešitev uveljavljanje centraliziranih javnih naročil in da je treba to področje poenotiti in poenostaviti.

Komisija ugotavlja, da je Evropska komisija glede Slovenije v Evropske protikorupcijskem poročilu izpostavila naslednje probleme: pomanjkanja integritete, uveljavljanja odgovornosti in nizke politične ter pravne kulture nosilcev javnih funkcij, počasnosti delovanja pravosodnega sistema, področje javnega naročanja, nasprotja interesov in klientelizem pri poslovanju z državo, nesorazmerno močne politične vplive in pomanjkanje transparentnosti ter nadzora pri delovanju podjetij v državni lasti, pomanjkljiv nadzor nad premoženjem funkcionarjev in poslovodij v državnih podjetjih, ter nezadovoljive kadrovske kapacitete v nadzornih organih, tudi v KPK.

Slovenija je v letu 2013 po podatkih nevladne organizacije Transparency International glede ravni zaznavanja korupcije v družbi zasedla 43. mesto med 177 državami, medtem, ko je bila leta 2010 na lestvici 27.

Komisija je bila pozorna tudi na opozorili KPK v letnem poročilu, govorita pa o sodelovanju KPK z drugimi institucijami v državi ter na izpolnjevanje obveznosti države do mednarodnih pogodb. Tako KPK sodelovanje s policijo, nacionalnem preiskovalnim uradom, davčnim uradom in upravo za javna plačila ocenjuje kot konstruktivno in odprto. Izraženo pa je bilo opozorilo glede sodelovanja s tožilstvom, kjer ni potrebnega napredka in sistemskega sodelovanja. Organizacija GRECO (Skupina držav proti korupciji) je Sloveniji poslala vrsto priporočil na področjih, ki so prepoznane kot problematične s stališča korupcije, vendar država v 5 letih ni izpolnila nobenega od 13 priporočil iz 3. ocenjevalnega kroga, gre za transparentnost financiranja političnih strank.

Zaradi vsega omenjenega komisija meni, da mora država pokazati še večjo angažiranost na področju reševanja problematike korupcije in transparentnosti delovanja ter več politične volje. Boj proti korupciji mora v resnici postati ena izmed prioritarnih nalog politike na vseh ravneh delovanja.

Komisija je izrazila podporo delu KPK in ugotovila, da bi bila nujna hitra sprememba Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije. Člani komisije so izrazili upanje, da bo senat KPK v najkrajšem času pričel delovati v polni sestavi, saj le-tako lahko odloča in sprejema odločitve. Vsako pretirano odlašanje, pa ruši občutek pravne varnosti in postavlja stranke, ki so v postopkih pred KPK v negotovost.

Po končani razpravi je komisija sprejela naslednji sklep:

1. Komisija za državno ureditev se je seznanila z Letnim poročilom 2013 Komisije za preprečevanje korupcije.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Bojan Kekec.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.